

NOTA: VERSTERKEN VAN ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN EN IMMATERIEEL-ERFGOEDPRAKTIJKEN

Noden en uitdagingen bij het doen en doorgeven van immaterieel erfgoed anno 2025

Het borgen van levend erfgoed – het doorgeven en versterken van immaterieel-erfgoedpraktijken – verloopt vaak spontaan. Pas wanneer er knelpunten ontstaan groeit de nood aan bewuste en duurzame borging. Denk aan het vinden van nieuwe vrijwilligers, het gebrek aan middelen of organisatorische struikelblokken.

Om die borging zo goed mogelijk te ondersteunen, is **inzicht nodig in wat erfgoedgemeenschappen ervaren als obstakels en welke hulp ze nodig hebben**.

Daarom brengt Werkplaats immaterieel erfgoed in deze nota **de meest voorkomende noden en uitdagingen samen, geformuleerd als concrete vraagstukken**. Ondanks de grote diversiteit aan praktijken en spelers, zien we opvallend veel gedeelde bekommernissen.

Deze nota wil een startpunt zijn voor gerichte acties, samenwerking en dialoog.

We nodigen iedereen met een hart voor immaterieel erfgoed uit om mee te denken en bouwen aan duurzame borging.

Een publicatie van Werkplaats immaterieel erfgoed n.a.v. de lerende netwerkdag [Van alle domeinen thuis](#) (voorjaar 2025).

VERSTERKEN VAN ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN EN IMMATERIEEL-ERFGOEDPRAKTIJKEN

Noden en uitdagingen bij het doen en doorgeven van immaterieel erfgoed anno 2025

IMMATERIEEL ERFGOED

Immaterieel erfgoed vind je overal en bij iedereen. Het gaat om kleine en grote gebruiken, algemeen gekend of net enkel bij een kleine groep. Het gaat in Vlaanderen en Brussel van reuzenstoeten over garnaalvissenrij te paard tot het klankenspel van de beiaard in steden, van frietkotcultuur of handweven via instrumentenbouw tot carnaval, het lentefeest Nowruz, of het maken en rullen van papieren bloemen op de stranden langs de Noordzee.

BORGEN

Heel veel mensen koesteren de gebruiken en tradities die hun levenspad kleuren. Ze willen dat dit immaterieel erfgoed verder doorgegeven wordt aan generaties na hen. Het kan zowel om brede gemeenschappen, groepen als individuen gaan. En vanuit nu eens vaste, dan weer lossere engagementen.

Immaterieel erfgoed een toekomst geven, betekent vooral het (blijven) doen. Op deze manier worden de betekenissen, kennis en kunde die verbonden zijn aan het erfgoed in kwestie mee in leven gehouden en worden nieuwe mensen warm gemaakt om het erfgoed actief verder te zetten. Sommige immaterieel-erfgoedpraktijken worden zonder al te veel moeite overgedragen en krijgen steeds weer nieuwe betekenis als deel van andere generaties en contexten. Andere praktijken kunnen af en toe een duwtje in de rug gebruiken om de overdracht kracht bij te zetten.

Zorgen voor levend erfgoed ('borgen') kan bewust gebeuren, maar verloopt vaak spontaan en onbewust. Vaak begint bewust en duurzaam borgen pas wanneer het ergens knelt: bij het opmerken van uitdagingen of behoeftes, zoals de nood aan nieuwe geëngageerde mensen, een tekort aan financiering of logistieke uitdagingen. Om zo goed mogelijk te ondersteunen bij het borgen is een **omvattend beeld van waar de gemeenschap tegenaan loopt en wat voor hulp er nodig is**, cruciaal.

VERSTERKEN VAN ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN EN IMMATERIEEL-ERFGOEDPRAKTIJKEN

In 2022 tekende de vernieuwde Vlaamse beleidsvisie voor het borgen van immaterieel erfgoed acht uitdagingen uit. Als eerste werd door de Vlaamse overheid 'Versterken van erfgoedgemeenschappen en immaterieel-erfgoedpraktijken' voorop gezet. **De huidige beleidsinstrumenten bereiken hun doelen, waaronder zichtbaarheid geven aan immaterieel erfgoed, goede voorbeelden van borgen in de kijker stellen, ... Maar er leven bij immaterieel-erfgoedbeoefenaars veel vragen rond de zorg voor hun erfgoed, die niet vanuit de huidige instrumenten worden beantwoord.** Bestaande ondersteunings- en subsidiekaders zijn niet afdoende¹. Directe ondersteuning bieden – op financieel vlak, in hun werking, met betrekking tot borgingsactiviteiten – wordt als centrale uitdaging gesteld om de komende tien jaar rond te werken. **Dit werk is een gedeelde verantwoordelijkheid voor Vlaams en lokaal beleid, maar ook de erfgoedsector.**

¹ Vlaamse overheid, Departement Cultuur, Jeugd en Media, 'Het borgen van immaterieel erfgoed in Vlaanderen' (2022), zie: vlaanderen.be/publicaties/het-borgen-van-immaterieel-erfgoed-in-vlaanderen.

Trefwoord:

Meer weten:

[Samen leren over
immaterieel erfgoed](#)
[Netwerk in Vlaanderen](#)
[Team Werkplaats
immaterieel erfgoed](#)
[Agenda](#)
[FAQ](#)

Contact:

[Stuur ons een mailtje](#)